

A. P. Schotel schilder van de Zuiderzee

Op 1 november 1975 werd in aanwezigheid van mevrouw E. Schotel-Goedvolk en vele genodigden door de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, mr. H. van Doorn in het Zuiderzeemuseum een tentoonstelling geopend gewijd aan een deel van het werk van de schilder A. P. Schotel.

Antonie Pieter Schotel, geboren 5 september 1890 en overleden op 24 september 1958, kwam voort uit het geslacht van de Engelse officier Scuttle, die zich in de 16de eeuw in Dordrecht vestigde, waar zijn naam in de loop der tijd verholandst werd tot Schotel. De ook in Dordrecht geboren Anthonie Pieter Schotel heeft deze stamvader gemeen met de Dordrechtse zeeschilder Johannes Christiaan Schotel en diens zoon de eveneens bekende zeeschilder Petrus Johannes Schotel. Zowel het schilderstalent als de belangstelling voor het water, de zee en de schepen, waren als het ware erfelijk bepaald.

In zijn geboorteplaats Dordrecht nam de schildersloopbaan van Anthonie Pieter Schotel een aanvang. Op 11-jarige leeftijd kreeg hij zijn eerste schilderlessen van de Dordtse kunstenaar Gunneweg. In Dordrecht werd zijn werk voor het eerst geëxposeerd op een ledententoonstelling van 'Pictura' en in 1919 met een eigen expositie.

Ook al werkte Schotel vaak in Frankrijk, het was toch de waterkant, die hem het meeste trok. Na Dordrecht bracht hij zijn levensjaren door te Volendam, Vlissingen, Rotterdam en tenslotte te Laren.

Het verblijf te Volendam heeft een oeuvre opgeleverd, waarmee Schotel zich speciale roem heeft verworven, en met recht de schilder van de Zuiderzee genoemd kan worden.

De hoofdmotieven, zee, schepen, lucht en licht werden door Schotel op een volledig eigen wijze ervaren en in talloze schilderijen weergegeven.

Anders dan Petrus Johannes Schotel, was het niet het woelige water en een eskader oorlogsschepen, maar de verstilde sfeer van houten vissersschepen in een licht besneeuwde haven, die zijn belangstelling hadden.

De werken van A. P. Schotel bezitten een eigen sfeer, waarin zijn uitgesproken gevoel voor de dikwijls grijze, vochtige atmosfeer op en om de voormalige Zuiderzee op een fijnzinnige wijze tot uitdrukking is gebracht.

Afgezien van de kunstwaarde van zijn werk is het tevens een historisch document, zoals in 1931 reeds in een recensie van een tentoonstelling van Schotel's Zuiderzeestukken in het Dagblad van Rotterdam werd omschreven: 'A. P. Schotel's werk is opvallend rijk en beschaafd van kleur. Op deze tentoonstelling vinden we uitsluitend schilderijen, welke rond de Zuiderzee zijn ontstaan. Met het oog op de drooglegging zullen deze stukken ongetwijfeld aan historische en documentaire waarde winnen. Schotel's werk is er de getuigenis van hoeveel schilderachtig schoon er door de drooglegging zal verdwijnen.'

Thans, 45 jaar na deze vooruitziende gedachte van de recensent van het Dagblad van Rotterdam, is gebleken dat zijn visie juist was. Het werk van A. P. Schotel is, nogmaals afgezien van de onmiskenbare artistieke waarde, een historisch document van uitzonderlijke betekenis.

In dit verband is het niet van belang of een bepaald scheepstype niet in zijn totaliteit wordt getoond en of de titel van een schilderij zoals 'Botters in de haven van Spakenburg' geen enkele aanwijzing geeft omtrent de haven van Spakenburg.

De documentaire waarde wordt, zoals de recensent van het Vrije Volk in 1958 beschreef, bepaald door het feit dat A.P. Schotel 'in korte penseeltoetsen licht en ruimte in een

uiterst sensitief afgestemde kleur toverde in de heele waterwereld, waarin eenzaam een botter als laatste monument van onze Zuiderzeevisscherij de herinnering levendig houdt.'

Diegenen, die de Zuiderzee voor de afsluiting hebben gekend, weten, dat nu, 45 jaar later, niet alleen de botters, de havens, maar ook het grauw-groene water verdwenen is.

Het besluit van de echtgenote van de schilder, mevrouw E. Schotel-Goedvolk, deze aan de Zuiderzee gewijde collectie schilderijen, aan het aan de Zuiderzee gewijde museum te vermaken, getuigt om meerdere redenen van een nauwe verbondenheid met en trouw aan het werk van haar man en zijn liefde voor de Zuiderzee.

Ondanks het advies van vele vrienden van de overleden schilder, die evenals de recensent van het Dordtse Dagblad in 1959 'hollandsch-practisch' zijn, toen hij schreef: 'Laat mij tenslotte nog even hollandsch-practisch mogen zijn, als Schotel hollandsch-poëtisch was: Hier vindt men een verstandige geldbelegging', heeft mevrouw Schotel voor de levenshouding van haar overleden echtgenoot gekozen.

3, 4

1. De schilder in zijn atelier.
2. Haven van Volendam.
3. Haven van Volendam.
4. Binnenlopende botter (Volendam).
5. Volendamse botters bij een haven.
6. Haven van Muiden.
7. Botters in de haven van Spakenburg.

5, 6, 7